

Rehabilitacija spominskih funkcij po možganski poškodbi ali kaj storiti, ko ugašajo povezave med včeraj, danes in jutri?

Rehabilitation of memory functions after the brain injury or what to do when the connections between yesterday, today and tomorrow are fading away?

Vesna Radonjič - Miholič*

Izvleček

Spominske sposobnosti se prepletajo skozi vse druge duševne sposobnosti in imajo velik vpliv na mentalno učinkovitost ter kakovost življenja. Gre za zelo kompleksno duševno sposobnost, ki je zelo občutljiva in se hitro odzove na spremembe psihofizičnega stanja. Motnje spomina sodijo med najpogostejše posledice možganskih poškodb. Obseg, intenzivnost in dinamika motenj spomina so odvisne od številnih dejavnikov (same poškodbe, utrjenosti spominskih vsebin ipd.).

V programih rehabilitacije po možganski poškodbi imajo spominske sposobnosti dvojen pomen. Sodijo med področja, ki so jih zajele posledice poškodbe in so tako predmet obravnave, hkrati pa so prav spominske sposobnosti tiste, ki omogočajo rehabilitacijo (učenje novih vedenjskih vzorcev).

Izboljšanje spominskih sposobnosti lahko traja še vrsto let po možganski poškodbi, čeprav pa lahko posamezne motnje ostanejo trajne ali se celo postopoma poglobijo. Mnogo boljši učinek okrevanja prizadetih spominskih sposobnosti dosežemo s ciljnimi programi za njihovo vzpodbujanje. Ti programi morajo biti individualno načrtovani. Pričenjamo s splošno orientacijo, nato se, preko doseganja čim večje osebne samostojnosti, usmerimo k aktivni vpetosti v okolje.

---

* *Dr. sci. Vesna Radonjič - Miholič, spec. klinične psihologije, Inštitut Republike Slovenije za rehabilitacijo, Linhartova 51, 1000 Ljubljana, e-mail: vesna.radonjic@mail.ir-rs.si*

Abstract

The capacities of memory are interrelated with all other mental abilities and have a significant impact on the mental efficiency and quality of life. This concerns a very complex mental area which is extremely sensitive and reacts quickly to all the changes of the psycho-physical condition. The disturbances of memory are the most frequent consequence of brain injuries. Their scope, intensity and dynamics depend on numerous factors).

In the rehabilitation programs after the brain injury the memory capacities have double meaning. They belong to the areas affected by the injury, thus being the subject of the treatment, at the same time the memory capacities are those that enable rehabilitation (learning of new behaviour patterns).

The improvement of memory capacities may take several years after the brain injury. A better effect of the affected memory capacities may be achieved through target programs for their encouragement. Such programs should be planned on the individual basis. The program starts with the areas necessary for a general orientation, and continue within the areas that increase independence for personal care, and gradually towards the most fields of life.

UVOD

Spomin sodi med osnovne duševne sposobnosti, saj se prepleta skozi vse duševne procese, se vpleta vanje, z njimi gradi našo duševnost ter zagotavlja raven mentalne učinkovitosti. Njegova naloga je shranjevanje, hranjenje in priklic informacij. Omogoča nam sprejemanje in prebiranje med dražljaji, presojo pomena, odločanje, učenje, predvidevanje, načrtovanje, prepoznavanje in uravnavanje izražanja čustev, sporazumevanje in oblikovanje socialnih veščin. Preko njega in z njegovo pomočjo smo člen v verigi človeštva.

Spomin sodi med razvojno najstarejše sposobnosti (1), ki je sestavljena tako, da je komaj mogoče govoriti o enoviti sposobnosti, a je hkrati tudi zelo občutljiva na vse spremembe znotraj ali zunaj nas. Hitro se odzove tako na bolezni kot na čustvene pretrese ali psihofizične napore.

Spominske sposobnosti se spreminjajo med življenjem, nanje vpliva tudi razvoj. Dogaja se pred zavedanjem sebe, nudi nam varnost, omogoča